

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 191. szám.

Kedd, augusztus 24.

A Délvidék háziipara.

— augusztus 24.

Lapunk tegnapi számában méltattuk a temesvári kereskedelmi és iparkamara évi jelentését és leközlöttük a jelentésnek a Délvidék kereskedelméről és iparáról szóló általános, bevezető részét. Ezuttal egy másik fontos részét, a háziipart tárgyaló fejezetet közöljük a jelentésből, mint amely szélesebb körök figyelmét érdemli meg.

A jelentés rámutat arra, hogy az 1907. évben Temesvárott tartott háziipari kiállítás ékes bizonyítékát szolgáltatva a kamarai kerület három megyéje fejlett nép- és háziiparának. Az ott bemutatásra került változatos termékek a Délvidék lakosságának szín- és formaérzékét, valamint munkakedvét szépen igazolták és egyszersmind felhívták a közfigyelmet a még nem eléggé kiaknázott erők szélesebb körű értékesítésére. Semmi ok sincs ugyan a panasza, ami a földmivelő lakosságnak kereskedelmileg szervezett vállalatok által való foglalkoztatását illeti, mert a három megyében hét cég dolgoztatja fel nyersanyagát háziiparosokkal; nemtörődömségről tehát szó sem lehet, — mindazáltal kevesli a kamara az eddigi eredményt, mely véleménye szerint összehasonlíthatatlanul nagyobb lehetne.

A háziipari foglalkozásoknak hosszú sorához képest a kerületbeli himzés, szőnyegszövés és jelentéktelen faipar valóban nem jogosít fel a hasznos foglalkoztatás elterjedésének széles körüként való feltűntetésére, különösen nem akkor, ha meggondoljuk, hogy a kamara hivatali körzetének 1,528.605 főre rugó lakosságának túlnyomó többsége földmivelő. Nagy erőkontingens vár tehát még kihasználásra.

A háziiparnak említett ágai mellett másokat is meg kellene honosítani. Az

annyira jövedelmező szalmafonás teljesen elhanyagolt. A sás és nád feldolgozását szintén alig ismerik. Kevésbé foglalkozik a nép a botok készítésével, pedig ebből a cikkből és pipaszárakból élénk kivitel is lehetne teremteni. A kamarai kerületeknek egyes vidékei igen alkalmasak volnának továbbá a házi anyagipar meghonosítására, minthogy elég leány és asszony készíthetne művirágot és mülevelet, melyből milliókra menő behozatala van az országnak. Alkalmos foglalkozási ág volna tehát bőven, munkaerőben sincs hiány, csupán vállalkozók nincsenek. Pedig a kormány a legmesszebbmenő jóindulattal viseltetik a háziipari vállalkozók iránt, akiket szívesen támogat anyagilag is. A jelentés hálásan emlékezik meg a kereskedelmi minisztériumnak a kerületbeli vállalkozók irányában tanúsított áldozatkészségéről, amely legtöbbször számottevő segélyhez juttatta.

A kamara már régóta kiváló figyelmet szentel ennek a fontos gazdasági kérdésnek, melylyel a jövőben még intenzívebben szándékozik foglalkozni. A teendők helyes megállapítása végett már a múlt évben átdolgozta háziipari nyilvántartását, mely munkát a három megye közigazgatási hatóságainak segítségével végezte.

A jelentés közli, hogy Torontál-megyében mely háziipari foglalkozásokat üzik. Ime:

Szőnyegszövés: Románpetre, Tomasevác, Farkasd, Idvor, Bobda, Surján, Szerbelemér, Mokrin, Szeferin, Révaufalu, Gyülvész, Törökbecse, Tarras, Melenceze, Kunszölös. Vászonszövés: Románpetre, Tomasevác, Farkasd, Idvor, Bánlak, Csene, Bocvár, Sándoregyház, Hertelendyfalva, Szeferin, Révaufalu, Jánosföld, Bogáros, Ujhely, Pészak, Törökbecse, Kumán, Melenceze, Csősztelek. Kosárfonás: Torontálvásárhely, Partos, Úrményháza, Aurélháza, Bobda, Ujvár, Billéd, Torontálszécsány, Németelemer, Rudolfsznád, Ernesztháza, Klekk, Magyarpad, Kiszombor,

Németnagyszentmiklós, Nagyösz, Hertelendyfalva, Torontálalmás, Szeferin, Dinnyás, Keglevichháza, Jánosföld, Egres, Szentpéter, Torontáltorda, Kük-háza, Dász, Szanád, Rábé, Tiszaszentmiklós, Szerbkeresztur, Csősztelek, Kisorosz, Tóba, Kis-komlós, Grabác, Nagykomlós. Seprőkötés: Úrményháza, Nagyjéca, Keresztes, Gyér, Klekk, Magyarpad, Nagyösz, Csősztelek, Kisorosz, Nagykomlós. Boronakészítés: Bóka, Szerbesanád, Dinnyás, Szerbszentmárton. Varrottas készítése: Mokrin, Bocvár, Sándoregyház, Révaufalu, Törökbecse, Gyála. Harisnyakötés: Bocvár, Jánosföld. Szalmakalapkészítés: Nagyösz, Torontálalmás, Jánosföld. Sáskötfonás: Barányos. Aranyhimzés: Cseba, Szerbszentmárton, Törökbecse. Kefe és mesző készítése: Kisorosz, Grabác.

A jelentés végül konstatálja, hogy a kamara körzetének lakossága rendelkezik a kellő érzékkel, mert hiszen ott, ahol háziipari tevékenységet nem is fejt ki, népipart mégis folytat. Ennek keresetszerűvé és rendszeressé fejlesztése pedig már azért sem járhat leküzdhetetlen nehézséggel, mert a viszonyok megfelelő számbavétele szinte önmaga adja a meghonosítandó foglalkozásokat. Hangoztatja a kamara, hogy azon lesz, hogy a meglévő háziipari vállalatok erősítése mellett szövetkezetek alapítása által is értékesítési alkalmat adjon a munkálkodó népességnek, amely meggyőződése szerint most csak azért nem foglalkozik tömegesebben a háziiparral, mert nem rendelkezik a szükséges forgótőkével és készítményeinek biztos vevőt nem tud. Nagyobb háziipari vállalkozóink a múlt évben ismét szép eredményt értek el. Vonatkozik ez elsősorban a szőnyegszövés és a himzőipar termékeinek árusítóira. Izléses varottasaink és szőnyegek mindinkább imertebbekké válnak az országban és a külföldön, mint-hogy pedig igen jutányos áron kaphatók, kelendőségük természetesen egyre fokozódik.

A „TORONTÁL” tárcája.

A csempész leánya.

A vén Hendryck apónak a belga határon feküdt a házikója nagy kert közepén, melyben majdnem annyi volt a virág, mint a különféle kerti vetemény.

Hátul nagy udvar terült el, melynek a végén patak folyt keresztül, hűs ivóvízzel látva el egy tehenet és három juhot.

Itt futkározott és nevetgált naphosszat egy meztelős kis lány. Az egésze: a házra, a kertre, az udvarra, a téhenre, a juhokra és a szép lánykára pedig Médor, a lompos komondor ügyelt!

Mert hát a szép Mariska nagyon gyakran maradt egyedül otthon, mikor az apja csempészni járt és a Médor nem volt fölösleges a gavallérok elriasztására, mert mindig akadnak feles számmal, akik settenkednek a lányok körül. Igaz, hogy Mariska még csak tizenöt éves volt, de hát a virágos almafák alatt nem ábrándozik-e az ember önkénytelenül is, holmi homályos ismeretlen dolgokon, melyek nagyon édesek lehetnek.

Mariska azonban, ki anyátlanul, vén apja felügyelete alatt nőtt fel, inkább vad természetű leány volt, sokszor lehetett őt látni az erdőben, meztelb, cipővel a kezében, mint ahogy Belgiumban hordani szokás, a csipkebokroktól megtépelt barna szoknyájában, falevéllal tele felbomlott szőke hajával. Azt hitte volna az ember, hogy valami kóbor cigánylány, ha ugyan volnának szőke cigányok.

A vén bizalmatlan csempész nem igen nyitotta meg a házat, csupán egy vámóraltisztnek, ami furcsa lehetett, Armand Péternek, a Hendryck felesége unokatestvérének volt hozzá

szabad bejárása. A két ember nem szerette egymást, de az öreg nem mert ajtót zárni a rokona előtt és egy olyan rokonszenvet érzett a kis Mariska iránt, hogy egészen eikényeztette őt.

Multak az évek; Mariska tizenöt éves lett s bár Péter fiatalnak érezte magát, akár husz éves korában, már harminenyeleedik évébe fordult.

Egy tavaszi napon Péter, kit Médor nem jelentett be, a kerítéshez jött s ott látta a lánykát az almafák alatt a patakban lubickolni. Benn állott a vízben, a rózsaszín fagalyak közt áthatolt napsugár a hajában vészelt el; két kezével kissé felemelt szoknyáját tartotta s előre hajolva nézte a vizet csörgedezve tova siklani, nem mozdult s örömet látszott találni a víz simogatásában. Amint meghallotta Pétert, vidáman emelte fel a fejét.

— Jövök, jövök! mondta. Aztán leült a partra s füvel törölgette a lábait. Péter e közben észrevette a lábszárát, furesának találta, nevetett és magában dünnyögte: „Ni, ni, ami Mariskánk kezd ikrásodni!” Anélkül, hogy tudná miért, hátat fordított neki és bement a házba. A lányka nyomon követte őt és szokása szerint a nyakába ugrott; Péter most vette először észre a piros ajkait. De kis idő múlva, amint a lányka térdeire kuporodott s pajzán mozdulattal szokása szerint hozzája simult, egy fiatal és kemény kebel érintését érezte, karjai önkénytelenül a leányka karsu dereka köré fonódtak úgy, hogy maga is megijedt tőle... Kifejlett nőt tartott a térdein!

Letette őt s Mariska lehangoltan szó-
lalt meg:

— Mi lelt? Ugyan mi lelt no?

Péter sápadt volt és inni kért.

A vén csempész e pillanatban haza tért. Péter fanyarul mondta neki: Megpörölhetné

Mariskát, sokkal nagyobb már, semhogy meztelb járkáljon!

Hendryck sejtett valamit? Egy kis hamiskás fény csillant fel a szemében, ravasz mosoly surrant át a fogatlan száján.

— Nono! mondta, Mariska még nincs tizenhat éves. De hát mind a mellett igazad lehet. Ha a gavallérokra célozol, látod azt a puskát? Lelkomre mondom, hogy aki nagyon közel furakodnék a gyermekemhez... agyon lőném, mint a kutya!

Péter önkénytelenül összerázkódott.

Mariska ez eset után ráfanyalódott, hogy harisnyát és cipőt viseljen; hosszabbra szabogatta a szoknyáit, befonta a haját s esinosan kontyba csavarta a feje tetején; ez azonban nehéz volt s meggörnyesztette a kis főt.

A Péter meglepetése nagy lön az nap, hogy így átalakulva látta a lánykát, amint szerényen csókra nyújtotta neki a homlokát. De a Mariska pajzánága csakhamar fölül kerekedett s nedves piros ajkaival hatalmas csókot nyomott a Péter arcára; e f jmozdulat közben a konty egysúlyt vesztett, a szőke fonatok leváltak s a lányka nevetve megkönnyebülten mondta:

— Oh, ha tudnád milyen nehéz volt!

Erre aztán Péter maga is lefejteti kezdte a haját.

— Hagyd, kis Mariskám, hagyd szabadon!

És bontogatta a fonatokat. Kimondhatatlan élvezettel tartotta kezében a finom selymes haját, melyből a kert virágainak illata áradt ki s mely mintha csak azért fonódott volna össze, hogy az ujjait oda csiptesse.

— Nos, hozd rendbe a fejemet, mondta a lányka s lehunyta kéjsen a szemét.

Péter ügyetlen volt, a rebellis hajak visszamoltok a kezeire, ami édes simogatásként hatott rá.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vidéki hölgyek részére minden nap délután 4 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

A nyár végén.

— Őszi költözködés —

Vége felé járunk a nyárnak. A nappalok egyre rövidülnek s bár nappal még kánikula izzaszt bennünket, a reggelek és éjszakák egyre hűvösebbek lesznek.

A kora reggeli órákban hosszú sűrű sorban helyezkednek el a fecskék a táviró-, telefonhuzalokon s föl-fölkerekedve csapatosan keringnek a város fölött, ami annyit jelent, hogy itt a nagyszasszonypja után meginduló költözködés; a lég szárnyas vándorai nagy utra készülnek, szedelőznek össze.

Csapatosan járnak, hogy az ereszek alatt csicseregő s magukról megfélekedő társaikat figyelmeztessék a csatlakozásra.

Az első csapat már el is hagyta városunkat. Ezekkel mentek az első költésből fölnevelődött fiatalok, a melyek már elég erősek a messze tengereken túl terjedő utra.

A későbbi költés szaporulata majd csak később, kisasszonypja után, a második csapatral vonul el.

Az őstön így mozgatja a madarak költözködését. Az erősebbek korábban, a gyengébbek később kelnek utra. Ez a természet örök rendje.

Rendkívüli jelenség azonban, hogy a fecskék évről-évre kevesbednek. Az európai államok közt Olaszországot kivéve fönnáll a nemzetközi madárvédelem; valószínűleg a mi fecskéink nagymérvű fogyatkozásának éppen abban rejlik az oka, hogy míg a többi államok madarai nem Olaszország fölött költözködnek, hanem olyan területek fölött, ahol a madarak védelemben részesülnek; a mi fecskéinket az olaszok megeszik, pusztítják s minden évben kevesebb térhet vissza. Németországban és Franciaországban rengeteg a fecske.

A fecskék költözködésével megindul az összes költözködő madarak vonulása. Legelsők a fecskék s utánuk következnek az éneklők, tyukfélék, galambok és viziszarvasok, szóval lassankint egyre fogynak az erdők, mezők lakói, míg azután kopár, néma és kihalt lesz a természet s a nyár ragyogása után megint elkövetkezik a szomorú gyászos enyészet...

— Nagyon sok ez a haj, mondta végre belefáradva.

— Oh, milyen ügyetlenek a férfiak! duzzogott Mariska és gyorsan kibontotta a két nehéz fonatot, azután egyenesen Péter elé állott s két szemével mélyen annak a szemébe nézett:

— Szép vagyok? kérdezte.

Péter csak a piros ajkait látta, melyek álmában is kísértették s mosolyogni erőlködve, elfogódottan mondta:

— De... igen... azt hiszem.

Mert hát szerelmes lett, szerelmes, mint egy szegény bohó a gyermekbe, kit születni látott és pedig hirtelen ama napon, melyen Mariska hajadonnak mutatta be magát.

Lehetséges volt-e? Ó, Armand Péter, ki nemsokára a negyvenet várja s kinek a haja deresedni kezd a halántékain!

Szenvedélye azonban annál erősebb volt, mert sohasem sseretett komolyan és a szerelem, mely a férfit e korban megszállja, a legmélyebb, a leghevesebb, melyből csak a bírás, avagy a halál gyógyít ki.

Hasztalan küzdött a szegény Péter, egyre feljultak előtte a láb finom körvonalai, újra meg újra érezte a duzzadó kebel érintését és az ajkak mindenk fölött, az ajkak büvölték el és üldözték.

Ilyenkor boldogtalanul, elkábultan járta a mezőt, erdőt és végig heveredve a pázsiton, fejét a karjaiba rejtve sirt. Röstelte a gyöngeségét s mintha félt volna a fülemülék, a rigók gunyolódásától.

Ez elkalandozásából megerősödöttén tért vissza, ő legalább azt hitte s ilyenkor szembe mert állani a kis Mariskával, bár előtte mindig ügyetlennek érezte magát s hangja sem csengett úgy mint annakelőtte.

A lányka viszont tartózkodóbb lett, az a

— Gyorsvonat Szeged és Fiume között. Szeged város közigazgatási bizottsága annak idején felirt a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a baja-bátaszéki vonalon létesítsen Szeged és Fiume között gyorsvonat-járatot. Igen jó forrásból értesülünk, hogy a miniszteriumban nemcsak komolyan, de kedvezően foglalkoznak ezzel az ügygyel s az államasutak igazgatósága máris statisztikai adatokat kér erre vonatkozólag a várostól.

— Honvédjeink a fegyvergyakorlaton. Holnap-tól kezdve egész szeptember hó 18-ig csendes lesz a honvédlaktanya környéke, mert a zászlóalj a behívott tartalékosokkal együtt holnap fegyvergyakorlatra megy. A zászlóalj Neuschl Ferenc ezredes vezetésével reggel 5 óra 12 perckor Temesvárra megy vonaton, onnan pedig gyalog Gyarmatára, ahol a fegyvergyakorlat lesz. Honvédjeink a fegyvergyakorlatról csak szeptember hó 18-án fognak visszaérkezni Nagybecskerekre.

— Beírások a nagybecskereki áll. felső kereskedelmi és polgári iskolába. A nagybecskereki áll. felső kereskedelmi és polgári iskola igazgatósága közli, hogy a felső kereskedelmi iskolában az 1909—1910. tanévre a beírások szeptember 1., 2., 3. napjain lesznek. A pótló és javítóvizsgákat pedig augusztus 30-ikán és 31-én tartják. A felső keresk. iskola alsó osztályába oly növendékek vétetnek föl, akik a gimnázium, vagy reál-, vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel végezték; a középső és felső osztályba csak olyan tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanez intézetben, vagy más felső keresk. iskolán legalább is elégséges sikerrel végezte. A felső keresk. iskolában 50 korona évi tandíj, 10 korona beíratási illeték, összesen 60 korona fizetendő. Szegénysorsu, jó magaviseletű s jó előmenetelű tanulók a tandíj elengedéseért folyamodhatnak; a felvételi díj fizetése alól senki sem menthető fel. Tandíj-elengedés iránt, az intézet igazgatóságához címzett s kellően felszerelt kérvények, a beíratás alkalmával nyújtandók be. A felvételnél a tanuló köteles keresztlevelet (születési bizonyítványát) s a megelőző évi iskolai bizonyítványát átszolgáltatni; okvetlenül felmutatandó továbbá oly orvosi bizonyítvány, mely a felveendő tanulónak sikeresen történt újraoltásáról tanuskodik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. A polgári fiúiskolában a beírások szeptember 1., 2., 3. napjain vannak s ugyane napokon délután tartják meg a pótló, javító és különbözeti vizsgákat. A polgári iskolai tanulók tandíj fejében évi 10 koronát fizetnek. Szegénysorsu, jó magaviseletű s jó előmenetelű tanulók a tandíj fizetés alól fölmenthetőek; ez irányu s a kir. Tanfelügyelőséghez címzett kérvényeiket a beíratás alkalmával kell benyújtani. A tandíj két részletben is fizethető. Tandíjon kívül minden tanuló 2 korona értesítő- és könyvtár-díjat, 1 korona segély-egyleti díjat, valamint 30 fillér tanítói nyugdíjajárulékot köteles

fizetni a beíratás alkalmával. Ez alól felmentésnek helye nincs. Mindazon t. szülők, kik gyermekeiket ipari, kereskedői, tanítói, katonai pályákra szánták, célszerűen teszik, ha gyermekeiket az elemi iskola elvégzése után mindjárt a polgári iskolába adják, mely iskola szervezetét, irányát, tantárgyait tekintve, ezen életpályákra képesítő iskolának leghivatottabb előkészítői. Ugy a szülőket, valamint a tanulókat érdeklő kérdésekre, tudakozódásokra készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság.

— A németnyelvű oktatás Kistószegen. A vármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén a tanfelügyelő azt jelentette, hogy Kistószeg község képviselőtestülete a községi elemi iskolában a németnyelvű oktatás behozatalát határozta el. Ugyancsak a tanfelügyelő előterjesztésére a közig. bizottság ezt a határozatot megsemmisítette. Erre vonatkozólag a kistószegi községi iskolaszéktől ma a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes szerkesztőség! A kistószegi községi iskolának 1909. évi augusztus hó 21-én tartott ülésének határozata alapján mely tisztelettel kérjük becses lapjukban helyreigazításunknak helyet adni és következőket közzétenni sziveskedjék: Kistószeg község iskolaszéke határozottan kijelenti, hogy a kistószegi községi iskolában a magyar nyelvet senki sem akarja és akarta megrövidíteni, sőt a községi képviselőtestület határozatában erről szó sincsen, hanem a képviselőtestület határozata csak egyedül a német olvasás és írás kötelező tanítását az alsóbb osztályokban is, tehát az I—II. osztályban is célozná. A többi tantárgy magyar nyelven történő oktatása ellen senkinek kifogása nincs, de igenis hazafias kötelességünknek tartjuk a magyar nyelv tovább- és nem visszafejlesztését iskolánkban. Az újságokba került azon hír, hogy a magyar tannyelv helyett a németet szándékoztunk bevezetni, legalább is tévedésen alapulhat. A való tényállás az, hogy a helybeli iskolaszék elnöke azért indítványozta a helybeli képviselőtestületben iskolánkba a nem magyar ajkú iskolák részére kiadott miniszteri tantervnek bevezetését, — hangsúlyozzuk — minden nemzetiségi aspiráció utógondolata nélkül, mivel ezzel gondolta elérhetőnek azt, hogy a német írás-olvasás kötelező tanítása az I—II. osztályban, az ezen osztályok 1909/10. tanévi tantervébe (részletes) felvételre rendeltetik; — és mert a gyakorlatban az I—II. oszt. tanítónője németül olvasni-írni tényleg tanít s csak az iskolaszéki elnök kértére ennek a tantervbe való felvételt megtagadta, habár iskolánk községi és a tanítónő magyar-német nyelv tanításának kötelezettsége mellett lett ide megválasztva és mert községünk lakossága tiszta német anyanyelvű. Nem történt és nem történhetett semmi más, mint a képviselőtestület a helybeli községi iskolában a magyar tannyelv érintetlen megtartása mellett biztosítani akarja, hogy a német ajkú és születésű községi gyermekek legalább írni és olvasni tanuljanak meg németül is. Hogy ebből folyólag hazafiasságunk, magyar érzésünk és a magyar kultúra

kérdés foglalkoztatta egyre az elméjét: Ugyan mi leli ezt a Pétert?

Hendrycknek kellett megmondania neki, ki egy napon így szólott hozzá:

— Határozottan azt hiszem, hogy a mi Péter barátunk szerelmes!

Szerelmes! Péter! Ez az! Meg akar nőülni! Szédület fogta el a lánykát. Más nőre fogja pazarolni gyöngéségét, melylyel eddig őt halmazta el!... Valami a szívébe harapott. Vége volt a boldogságának; az egyetlen lény, akit szeretett, el fog tűnni az életéből, már most sem a régi többé!... Az udvarba menekült ki és ott egyedül Médorral, gyöngéségét nem szégyelve, sirt, sirt sokáig.

Kinos fájdalom marcangolta; esengte s rettegte a Péter látogatásait, attól félt, hogy házasságát tudatja vele. Viszont Péter azt hitte, hogy az idő majd kigyógyítja, de minél többet látta a lánykát, annál inkább érezte, hogy az élete össze van forrva vele.

Egy napon, hogy Hendrycknél volt, egyedül Mariskával és mindketten hallgatagok voltak, erősen a lányka szemébe nézett, de ez elfordította a tekintetét. Erre felkelt, kezei közé fogta a kis fejet, mely huzakodott tőle és azt látta, hogy könyök peregnék az imádott szemekből, míg a szép arcon erőltetett mosoly ömlik el.

— Péter, mikor nőülsz?

Péter feleszmélt; édesen szelíden megcsókolta többször a kedves szemhéjakát, a piros ajkakát, melyek engedték magukat és ezt felelte:

— Nem sokára... te veled... ha úgy akarod!

Igaz volt tehát! Szerették egymást, a kor nem választotta el őket egymástól.

Mint boldog jegyesek váltak el.

— Beszélmi fogok apáddal, mondta a vámor. Mariska visszanyerte a vidámságát, a dalait és a nevetését.

A szerelmesek a legboldogabb álmokban ringatták magukat, mikor egy éjjel a szolgálatban levő Péter nagy lármát hallott az orállás közelében s egy vámor sietett hozzá e szavakkal:

— Hendryck apót elfogtuk, tömérdek csipkét meg dohányt találtunk nála!

S egy oldalpillantást vetve a főnökére, hozzá tette:

— Az öreg önnel akar beszélni.

— Vezesd be, mondta neki Péter.

Hendryck bement bős szemekkel:

— Az embereid elfogtak, mondta; legyen, tudom, hogy börtön vár rám, de te vagy a főnök, te eltussolhatod a dolgot; majd halkabban: Tudom, hogy szeretted Mariskát, feltettem magamban, hogy nem adom hozzád, de most kész vagyok beleegyezni a házasságba, egy feltétel alatt, melyet ismersz, különben semmi sem lesz belőle. Inkább megölöm a lányt, isten engem úgy segítjen!

Péter szólni sem tudott, félelem szoritotta ő-sze a torkát, fojtogatta.

Látta ködbe borult szemével a kedves szöke fejet, a piros ajkakát, hallotta a pajzán nevetést, az aggódó szavakat: „Péter, mikor nőülsz?”, melyek csodát műveltek.

Az ujjai összegémberedek, mintha csak az aranyhaj fonatai szorítanák össze.

Mindez elvonult a szemei előtt. A küzdelem borzasztó, de rövid volt s összegyűlt emberei előtt szilárd hangon mondta:

— Csukjátok le Hendryck Jánost!

És elfordult, hogy megírja a jelentést.

Hendryck egyszerűen csak ennyit mondott: Te lásd!

Elvezették. Péter másnap eltűnt a környékről. Mariska megőrült.

Husz év mult azóta. Hendryck elhalt. Mariska még mindig örült, örültsége azonban csön-des, várja egyre Armand Pétert. Paul Aréne.

iránti előszeretettünk kétségessé válnék, annak ellenkezőjéről tesz tanuságot községünk lakosságának a multban tanusított hazafias, magyarán érző viselkedése, mivel községünk valamennyi lakosa kivétel nélkül magyar szóra adja gyermekét. Az ifjabb nemzedék pedig 35. évtől lefelé mind bírja a magyar nyelvet. Hazafias ünnepeket és pedig március 15-ét minden évben ünnepli a községünk összlakossága. Nem áll, hogy a német nyelvet akarjuk tannyelvül, hanem csak a német írás és olvasás elsajátíthatóságát a helybeli községi elemi népiskolánkban. Kistószeg, 1909. augusztus hó 22-én. Hazafias tisztelettel a kistószegi községi iskolaszék megbízásából Kuhn Ferenc iskolaszéki elnök. Hollinger József, iskolaszéki jegyző.

A keresk. alkalmazottak multságához.
Lapunk szombati számában a rendezőség információja alapján azt irtuk, hogy a kereskedő-ifjak által pénteken rendezett uszóversenyen a második díjat Csada Frigyes nyerte meg. Most pótlólag közöljük, hogy a díjat nem Csada Frigyes, hanem ennek Oszkár nevű 13 éves öccse nyerte.

A nehéz élet. A. Haj, haj, nehéz az élet. Pénz nélkül ma már nem lehet semmit se csinálni.

B.: Dehogyan nem.

A.: Ugyan mit?

B.: Adósságot.

Aki nem akarja a vámpénzt megfizetni.
Dimitrievics Zsiva szerbeleméri földművesnek valami elintézendő dolga akadt ma Nagybecskerekben. Befogott a kocsijába és bejött. Dimitrievics azonban takarékoskodni akart s feltette magában, hogy az idegen kocsi után járó vámpénzt nem fogja megfizetni. Ezzel az erős elhatározással sikerült is neki fizetés nélkül behajtania a városba, visszafelé azonban Naphoz Róbert vámszedő elcsipte s a vámpénz megfizetését követelte tőle. Dimitrievics erre egy már használt, régi jegyet mutatott fel, amit a vámszedő természetesen nem fogadott el. Ebből aztán igen heves nézeteltérés keletkezett, aminek a vége az lett, hogy a heveskedő Dimitrievics ostorával végigrágott Napholzon. Az ügy ezzel természetesen nem nyert elintéztést, mert Dimitrievicsnek heveskedése és erőszakoskodása miatt most a rendőrséggel gyűlt meg a baja, a mely a megtorló eljárást megindította ellene.

TÁVIRATOK

Mi lesz ősszel?

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi „Neue Fr. Presse” legutóbbi számában hosszabb cikkben foglalkozik a magyar válsággal, illetve fejtegeti azt, hogy mi lesz ősszel? Elégé ismeretes, — mondja a cikk — hogy a válság megoldásának módzatai közül jelenleg az a terv áll előtérben, hogy fuzió révén, a koalíció összes pártjaiból egy egységes többséget szervezzenek. Ez a terv a felmerült nehézségek dacára se tekinthető kivihetetlennek. Természetes, hogy az őszre nem pusztán csak ez az egy terv van számításba véve s bizonyos, hogy megfelelő intézkedések tettek már arra az esetre is, ha ez a terv kivihetetlennek fog bizonyulni. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban most újra felmerül Lukács Lászlónak a missziója. A cikk azt mondja, hogy Lukács annak idején, midőn mint homo regius megjelent a magyar fővárosban kettős megbízást kapott a koronától. Megbizása az volt, hogy mindenekelőtt a függetlenségi párttal igyekezzen a válságot megszüntetni. Ez a „mindenekelőtt” arra enged következtetni, — ami különben Lukácshoz közelálló körökben megerősítést is nyert — hogy Lukács nemcsak arra kapott felhatalmazást, hogy a függetlenségi párt és ő felsége bizalmas embereiből álló kabinet megalakítását tegye lehetővé, hanem sejtetni engedi azt is, hogy Lukács ennek a tervnek meghiusulása esetén másra is ki volt szemelve. Megbízásának második része ugyanis az volt, hogy Lukács maga alakítson kabinetet szorosabb elvtársaival, a nyár folyamán cserélje ki a főispánokat, biztosítsa a maga számára a közigazgatási apparátust, hogy az ősszel a többséget két alternatíva elé állíthassa: vagy csatlakozik a korona feltételeihez, vagy újabb választásnak veti magát alá. Hogy miért szakította meg Lukács misszióját, illetve kibontakozási tervét, miért bizta meg a

korona az ügyek ideiglenes vezetésével ismét a Wekerle-kormányt, ez a kérdés egyelőre még nincs tisztázva. Annyi bizonyos csak, hogy Lukácsnak nem volt alkalma megbízásának második részét megkísérelni, mert felsőbb helyen úgy látszik célszerűbbnek tartották a végleges megoldást őszre halasztani. Egyesek ezt eleinte azzal indokolták meg, hogy ő felségének szüksége van a pihenésre, ami ki volna zárva, ha Lukács terveinek a megvalósításához fogott volna. Amilyen valószínűnek látszik ez a feltevés, feltétlenül hiteles forrás szerint még sem felel meg a valóságnak, mert ő felsége nem reflektált pihenőre és már kezdettől fogva nemcsak hogy fentartotta Lukács kettős misszióját, hanem kész volt arra is, hogy a misszió keresztülvitelének minden megszakítás nélkül szabad folyást engedjen. Lukács maga volt az, aki utolsó két audienciáján ajánlotta a királynak a válság elnapolását s mindkét esetben bécsi tartózkodásának a meghosszabbítására volt szükség, míg ő felsége ehhez a javaslathoz hozzájárult.

A cikk ezután megjegyzi még, hogy a válság megoldását főleg azért balasztották el őszre, mert alkalmat akartak adni arra, hogy a többség a katonai kérdésekben elfoglalt álláspontját, — mely a válság megoldását Wekerle-Andrássy és Kossuth tervének megfelelőleg lehetetlenné tette, revizió alá vegyék s ily módon tegye lehetővé a kibontakozást. Ha ez nem sikerül, akkor a korona ismét Lukács Lászlót fogja a kibontakozás keresztülvételével megbízni, feltéve, ha nem sikerül a Wekerle-kormányt egy másik, a koalíciós pártok kebeléből alakítandó miniszteriummal felváltani. Ha ismét Lukács kerül az előtérbe, úgy ismét megkezdheti a Justh-csoporttal a tárgyalásokat, szükség esetén pedig kísérletet tehet a nem parlamentáris kormányra. A jelek azonban arra vallanak, hogy valószínűleg sikerülni fog egy fuzió kabinetet létesíteni.

Egy alkotmánypárti forrás azt mondja, hogy a bankcsoport voltaképpen már lemondott az önálló bank követeléséről s a koalíciós kormány megmarad némi személyi változással. A bankkérdésben a forrás szerint már találtak volna egy kielégítő formulát, amely szerint a közös bank szabadalmát meghosszabbítanák, némi paritásos változtatással.

Kossuth egészsége.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból jelentik, dr. Áldor, Kossuth Ferenc kezelőorvosa egy újságíró előtt kijelentette, hogy Kossuth régi izületi baja a wiesbadeni kúra alatt tetemesen javult, de jelenleg a miniszternek az orvosi vizsgálat szerint jobboldali bronchitise van.

Politikusok utja.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök néhány napra temesmegyei birtokára, Klopodiára utazott. — Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter tegnap Budapestről Bécsbe érkezett. — Széll Kálmán tegnap Budapestre érkezett.

A hittantatási rendelet.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint illetékes forrásból jelentik, Apponyi Albert gróf ismert magyar hittantatási rendelete dolgában a román egyházfők és a kormány között tárgyalások indultak meg a konfliktus elkerülésére, illetőleg a békés uton való megoldásra.

Az osztrák helyzet.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsi jelentések szerint Bienert báró osztrák miniszterelnök vasárnapi királyi kihallgatása igen jelentős volt. A kihallgatáson, mely rendkívül sokáig

— két és háromnegyed óra hosszat — tartott, az osztrák miniszterelnök kimerítő jelentést tett a királynak a legutóbbi parlamentáris konferenciákból származó politikai helyzetről, valamint a minisztertanács határozatairól. Ugyancsak előterjesztést tett még a kormány a parlamenti szituáció szanálására, valamint a cseh tartománygyűlés megnyitására vonatkozó terveiről is.

Egy másik jelentés szerint Bienert báró vasárnapi audienciájának szokatlanul hosszú ideje azzal magyarázható meg, hogy ő felsége a cseh tartománygyűlés dolgában elfoglalt álláspontját világosan precizizozta, amely precizizozás egy mondatba foglalva, így hangzik: „A cseh tartománygyűlést minden körülmények között munkaképesé kell tenni”. Bienert báró ő felségének ebben a kérdésben foglalt álláspontját nyomban közölte Lobkowitz herceggel. A tárgyalásokhoz, melyeket Bienert báró szeptemberben a nemzetiségi pártokkal megindít, csatlakozni fog a Lobkowitz herceg által kezdeményezett cseh nagybirtokosok akciója is.

A krétai kérdés.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: Beavatott politikai forrásból eredő értesülések szerint a legutóbbi minisztertanács foglalkozott azzal a kérdéssel is, hogy a porta a krétai autonómia kérdésében a tisztázását, illetve az erre a kérdésre vonatkozó határozatot kérje a hatalmaktól. A minisztertanács foglalkozott még a Krétát védő hatalmak kollektív jegyzékével is, amely — a hírforrás szerint — az ismert pontokon kívül még azt a nyilatkozatot is tartalmazza, hogy amennyiben Görög- és Törökország között Macedónia miatt újabb konfliktus merülne fel, úgy a hatalmak igyekezni fognak ezt a konfliktust is békés uton elintézni.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szatmárról sürgönyzik, ott ma reggel az 1464. számú tehervonat összeütközött az 1745. számú tehervonattal. Az összeütközés oly erős volt, hogy mind a két vasut mozdonyja pozdorjává zuzódott s a kocsi nagy része szintén tönkrement. Az összeütközésnek azonkívül emberáldozatai is vannak, mert az összeütközés következtében V ar á z s o n y Lajos fékező meghalt, négyen halálosan, öten pedig könnyebben megsebesültek.

Felrobbant gyártelep.

Budapest aug. 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Genfből sürgönyzik, egy ottani gyártelep tegnap felrobbant. A robbanás következtében heten meghaltak, tizenketten súlyosan és harmincan könnyebben megsebesültek.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) . . . . . 27.04 — —

Rozs (októberre) . . . . . 19.24 — —

Zab (októberre) . . . . . 14.60 — —

Tengeri (augusztusra) . . . . . 15.40 — —

Tengeri (uj, májusra) . . . . . 14.14 — —

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.00—29.35
„	76	—	80	29.80—29.55
„	77	28.55—28.80	81	—
„	78	28.70—29.00	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.80—29.05
„	76	—	80	29.05—29.30
„	77	28.40—28.65	81	—
„	78	28.60—28.85	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.15
„	76	—	80	29.10—29.40
„	77	28.50—28.75	81	—
„	78	28.65—28.95	82	—
Bánsági	75	—	79	29.00—29.35
„	76	—	80	29.20—29.55
„	77	28.55—28.80	81	—
„	78	28.70—29.00	82	—
Bácskai	75	—	79	29.00—29.35
„	76	—	80	29.20—29.55
„	77	28.55—28.80	81	—
„	78	28.70—29.00	82	—

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskerekben 1909. évi aug. hó 24-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	13.20	korona
kétszeres		9—	"
rozs		10—	"
árpa		6.50	"
zab		6.80	"
kukorica		7.20	"
repce		7.80	"
széna I.		7—	"
II.		6—	"
szalma I.		5—	"
II.		5—	"
burgonya 1 klgr.		—10	"
disznóhus I.		1.80	"
II.		1.70	"
marhahús I. 1 klgr.		1.20	"
II.		1.12	"
borjúhús I.		1.52	"
II.		1.40	"
juhús		1.04	"
zsír		1.60	"

A vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a gabonaárak métermázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng
Arad	27.30	17.60	13.60	14—	14.80
Baja	28—	18.50	14.60	14.20	14.50
Balassagyarmat	26—	19.50	17.30	18—	17.40
Debreczen	30—	18.40	14.80	16—	16.60
Eszék	27—	20.40	14.20	14.40	15.60
Győr	28.50	19.40	15.80	16—	—
Kaposvár	28.50	19.40	17—	17.60	15.60
Kassa	27—	19—	18—	17.60	18—
Léva	26.80	18—	16.40	16—	17—
Losonc	26—	18—	14.50	15.50	17.50
Miskolc	27—	19—	17—	17—	17—
Nagybecskerek	2—60	18—	13.60	13.80	14.90
Nagykanizsa	27—	19—	17—	15.50	15.80
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	2.7—	16.40	13.10	14—	15.20
Nagyvárad	28—	18—	14.40	—	15.20
Nyíregyháza	—	—	—	—	—
Nyitra	30.20	19.50	18—	—	18.20
Pancsova	26.20	—	13.60	13.60	15—
Pápa	—	—	—	—	—
Sátoirajuhely	26—	18.60	15.60	18—	17.20
Sopron	28—	18—	18—	—	—
Szatmár	28—	18.20	15—	15.60	16—
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	28.20	—	14—	14.20	13.40
Temesvár	27.40	18—	14—	14.60	15.20
Ujrad	27.30	17.60	13.60	14—	14.80
Versecz	26.60	18—	14—	17—	14.50
Zalaegerszeg	26.80	18.30	15—	15—	17.50
Zenta	29.20	21—	15—	16.40	14.60

Felölés szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Ernesztháza község jegyzőségénél egy irnok folyó évi szeptember hó 1-én való belépéssel alkalmazást nyerhet.

Járandóság 800 korona készpénzfizetés. Szép és folyékony írás, a magyar és német nyelv szó és írásbani ismerete megkívánatik.

Ajánlatok alulirt jegyzőséghez intézendők.

Ernesztháza község jegyzősége.

776—3.1

Olcsó pénz!

Amortizációra és kamatra 10—50 évre, elsőrangú pénzügyintézetek képviselőiben, leggyorsabban közvetít

Horváth Ede,
Versec.

== Ügyndökök díjaztatnak. ==

766—3.3

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5-50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

ad 3547/1909. sz.

775—2.1

Haszonbérbeadási ár. hirdetmény.

A nagybecskereki m. kir. kincstári ispánság közhírré teszi, hogy a nagybecskereki határban fekvő, „Katincze“ elnevezésű, 1245 kat. hold 523 □-öl kiterjedésű kincstári ingatlan haszonbérbe adása tárgyában folyó évi augusztus 30-án és az ezt követő napokon reggel 8 órai kezdettel a nagybecskereki m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében nyilvános árverést tart.

A fentebb említett ingatlan 2 és 5 holdas parcellákra osztva adatik haszonbérbe 1909. évi október hó 1-től 1910. évi szeptember hó 30-ig, vagyis egy évre. Ebből 1045 hold kizárólag nagybecskereki, 66 hold kizárólag felsőmuzslyai, 66 hold kizárólag zsigmondfalvai és 66 hold kizárólag lázárfdödi lakosoknak adatik haszonbérbe.

Kikiáltási ár kat. holdanként 40 kor., a maximális bérösszeg kat. holdanként 50 kor., mely összeget, ha az árverés alkalmával többen ajánlanak meg, sorshuzás útján fog eldöntetni, hogy azt ki kapja meg.

Az árverésen csakis oly egyének vehetnek részt, kiknek állami adója az 50 kor. t meg nem haladja, ugyanazért köteles minden árverelő az árverés alkalmával községi bizonylattal, vagy adókönyvecskével igazolni, hogy állami adója 50 koronán alul van.

A parcellák a következő terményekkel vetendők:

A 2 holdas parcellákba $\frac{2}{4}$ hold zabosbüköny takarmánynak, $\frac{3}{4}$ hold buza, vagy őszi árpát, illetve zab, vagy tavaszi árpát és $\frac{3}{4}$ hold tengeri;

Az 5 holdas parcellákba $1\frac{1}{4}$ hold zabosbüköny takarmánynak, $1\frac{3}{4}$ hold buza, vagy őszi árpa, illetve zab, vagy tavaszi árpa, 2 hold tengeri vetendő.

A kalászos termények szalmája, polyvája és törekje, valamint a tengeri szár a kincstári uradalom ingyenes tulajdona marad, mit bérlők a megjelölt helyre összehordani és összerakni kötelesek.

A haszonbér két részletben lesz fizetendő és pedig fele az árverés alkalmával azonnal a nagybecskereki m. kir. kincstári ispánságnál, a másik fele 1910. évi április hó 1-én a nagybecskereki kir. adóhivatalnál.

Bélyegköltés és csöszbér a bérlő terhe.

Részletes feltételek alólírott kir. kincstári ispánságnál a hivatalos órák alatt bármely napon megtekinthetők.

Augusztus hó 30-án reggel 8 órakor első sorban a felsőmuzslyai, azután a lázárfdödi, utána a zsigmondfalvai és végre a nagybecskereki lakosok árverelhetnek.

Nagybecskerek, 1909. évi auguszt 21.

M. kir. kincstári ispánság.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

595—x 33

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MÁRIA.

Kosztos-diák felvétetik.

Uri házba, jó családból való s lehetőleg a gimnázium III. vagy IV-ik osztályába járó diák méltányos feltételek mellett teljes ellátásra felvétetik.

Bővebbel
lapunk kiadóhivatala szolgál.

773—5.2

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.

TORONTÁLVARMEGYE ALISPÁNJA.

23.274/909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvarmegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján
kiépitendő nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvh. közut

10—15. km.-szakaszában szükséges és alábbi részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 20-án d. e. 9 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozókat a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 2235 72 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. m³ törési határértékű szilárdságu és fagyálló közetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.

2. 1500·00 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m³ törésü határértékű szilárdsággal bíró, fagyálló közetből (a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 150·00 m³ rostált tiszta zuzalék vagy perjámosi kavicsos homok a feladó állomáson waggonba rakva, az utpadkára kiszállítva és ott egyköbméteres halmokba átadva.

4. 351·00 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvározva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 15·504 m² alapszekrénykiemelés (ugy mint az a költségvetésben elő van írva).

6. 15·000 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 504 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. 25·77 m³ betontest készítése betoncsövekhez az összes anyagok hozzáadásával.

9. 116 drb szabványos tölgfakerekvető.

10. A kőanyagoknak (összesen 3885·72 m³) a vasuti kocsikból lerakása a varmegye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

11. A kőanyagoknak, terméskő, kavics és zuzalék, összesen 3885·7m³ a vasuti lerakóhelyről a kiépitendő utszakaszra való kifuvározása és ott szabályosgarmadákban való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8., 9., 10., és 11. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6., és 7. tétel alatt felsorolt utszekrénykiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyklopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvarmegye alispánjának“ címezve, „Ajánlat a nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvh. közut 10—15. km.-szakaszának építési munkálataira“ felirattal ellátva a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontálmegeyi kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhivatali nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kő, kavics és zuzalék szállítására vonatkozó ajánlat megtételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy vállalkozó a kőanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur — 60 nap alatt — fog dönteni, mely ideig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi augusztus hó 18-án.

Az alispán helyett:

Vinczehidy,
m. főjegyző.

TORONTÁLVÁRMEGYE ALISPÁNJÁTÓL.

23275/1909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján kiépítendő

nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvhatósági közut

18-989—29-008 km.-szakaszában szükséges és alábbi részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 20-án d. e. 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 4383.17 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. c m² törési határértékű szilárdságu és fagyálló kőzetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.

2. 3005.70 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m² törésű határértékű szilárdsággal bíró fagyálló kőzetből) a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 300.57 m³ rostált tiszta zuzalék vagy perjámosi kavicsos homok, a feladó állomáson waggonba rakva, az utpadkára kiszállítva és ott egykőbméteres halmokban átadva.

4. 569.36 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvározva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 30531 m² alapszekrénykiemelés (ugy amint az a költségvetésben elő van írva).

6. 30057 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 474 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. 24.52 m³ betontest készítése betoncsövekhez az összes anyagok hozzáadásával.

9. 126 darab szabványos tölgyfa-kerékvető.

10. A kőanyagoknak (összesen 7689.44 m³) a vasuti kocsikból lerakása a vármegye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

11. A kőanyagoknak — terméskő, kavics és zuzalék, összesen 7689.44 m³ a vasuti lerakóhelyről a kiépítendő utszakaszra való kifuvározása és ott szabályos garmadákba való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8., 9., 10. és 11. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6. és 7. tétel alatt felsorolt utszekrénykiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyclopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának“ czimezve „Ajánlat a nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvhat. közut 18-989—29-008 km.-szakaszának építési munkálataira“ felirattal ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontálmegyei kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhivatali nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kő, kavics és zuzalék szállítására vonatkozó ajánlat megtételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy a vállalkozó a kőanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur — 60 nap alatt — fog dönteni, mely ideig ajánlattevők kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az árakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi augusztus hó 18-án.

Az alispán helyett:

Vinczehidy,
főjegyző.